

ГАЛЬЧЕНКО Світлана Іванівна

**СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА
У ТРАНСКОРДОННОМУ РЕГІОНІ**

Найцікавішим та найбагатшим є досвід регіональної співпраці України зі своїми західними сусідами, зокрема – Польща, яка одна з найперших визнала незалежність України (2 грудня 1991 р.) і донині надає всебічну допомогу й підтримку в проведенні політичних та економічних реформ. На сучасному етапі Республіка Польща була, і є одним із основних стратегічних партнерів для України. Україна та Республіка Польща активно ведуть діалог та поглиблюють співпрацю в різних напрямках.

На сучасному етапі створені сприятливі передумови для подальшого зближення двох країн: просування національних інтересів України на Захід, стабілізація економіки, співпраця з НАТО, залучення іноземних інвестицій. Республіка Польща зацікавлена у збільшенні товарообігу з Україною та співробітництві у військово-технологічній сфері.

Розвиток стратегічного партнерства з РП є пріоритетним напрямком зовнішньої політики України. Міцні відносини між державами обумовлені геополітичним положенням, глибокими історичними, культурними та економічними зв'язками.

Економічна співпраця між Україною та РП розвивається насамперед у сільському господарстві та галузях переробки його продукції, машинобудування, енергетиці, теплопостачанні, військово-промислового комплексу, фармацевтиці та медичному устаткуванні. Саме в цих галузях можна відзначити товарообмін, для зростання якого було проведено ряд українсько-польських економічних форумів і семінарів.

Головними чинниками розвитку двостороннього економічного співробітництва є геополітичні проекти (прикладом є будівництво та експлуатація діючих нафтогонів, підготовка до Євро-2012 тощо), а також спільні регіональні ініціативи , зокрема транскордонне співробітництво).

Важливе місце у співпраці держав є розвиток прикордонного співробітництва, що має ґрунтуватися на продуманій та збалансованій політиці та орієнтуватися на зміни в економічній та політичній ситуації, адже віссю прикордоння є кордон завдовжки 529 км. Для України він п'ятий за довжиною кордону(після кордону з Росією, Молдовою, Білоруссю і Румунією), що до Польщі – третій за довжиною (після Чехії та Словаччини) [1].

Хоча для плідної співпраці є низка перешкод від суспільних до економічно-юридичних: стереотипи громадської свідомості, різні темпи, напрями та економічні потенціали двох країн, недостатнє інвестиційне забезпечення спільних проектів, неузгодженість правничо-юридичних систем між країнами (особливо після вступу Польщі до НАТО та ЄС).

Для вирішення ключових питань та проблем українсько-польського міжрегіонального будівництва на міжурядовому рівні створено інституційний механізм – українсько-польську міжурядову координаційну раду з питань міжрегіонального співробітництва, яка приділяє увагу як питанням просторового планування так і транскордонного співробітництва (засідання якої, проходять раз на рік). Крім того, ще в травні 1993 р., між Урядом України та Урядом Республіки Польща була укладена Угода про міжрегіональне співробітництво, яка є базовим документом українсько-польського міжрегіонального співробітництва [2].

Істотну допомогу в здійсненні міжрегіонального та прикордонного співробітництва надають європейські організації. Ключове місце належить Раді Європи [3].

Осередками розвитку та інтенсифікації українсько-польського міжрегіонального транскордонного співробітництва є єврорегіони «Буг» та «Карпатський», що діють в українсько-польському прикордонні. Єврорегіон «Карпатський» функціонує на основі Декларації про співпрацю спільнот, які мешкають на території Карпатського регіону, а також на основі статуту Міжрегіональної асоціації «Карпатський єврорегіон», що їх підписали 14 лютого 1993 р. в м. Дебрецені (Угорщина) міністри закордонних справ України, Польщі та Угорщини. Діяльність єврорегіону «Буг» регулюється Угодою про створення Транскордонного об'єднання «Єврорегіон Буг», підписаною 29 вересня 1995 р. в м. Луцьку між Волинською областю та колишніми Холмським, Люблінським, Тарнобжезьким і Замостьським воєводствами Республіки Польща (до зміни адміністративного поділу цієї країни в 1999 р.).

Важливим аспектом розвитку українсько-польського міжрегіонального та транскордонного співробітництва є залучення в рамках реалізації окремих проектів фінансових коштів ЄС. У цьому контексті слід виділити Програму транскордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна» ЄІСП на 2007–2013 рр., кошти якої були ефективно використані органами місцевого самоврядування, а також неурядові організації обох держав у сфері міжрегіонального та транскордонного співробітництва [2].

Варто відзначити діяльність Інституту трансформації суспільства (ІТС), спрямовану на розвиток українсько-польських відносин. ІТС був ініціатором прийняття у 1996 р. Меморандуму «Стратегічне партнерство Польщі й України». У 1998 р. з ініціативи та зусиллями Інституту в Україні сформовано недержавний Інститут українсько-польських відносин. У 1998–2000 рр. створено мережу українсько-польських Агенцій регіонального розвитку в містах України, які поширювали досвід своєї діяльності з метою налагодження тривалої співпраці між бізнес-колами України й Польщі [4, с.36].

Нинішні українсько-польські відносини вже стали зразком для багатьох сусідніх держав у регіоні та мають усі підстави бути одним з найпотужніших фундаментів нової Європи.

Література:

1. Pogranicze polsko-ukraińskie w liczbach US. – Lublin, 1999
2. Міжрегіональне співробітництво між Україною та Польщею / Україна та Польща. Міжрегіональне співробітництво // Посольство України в Республіці Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/regions>
3. Поліщук Ліна. Основні пріоритети співпраці українських і польських регіонів: реалії та перспективи [Електронний ресурс] / Ліна Поліщук. – Режим доступу : <http://soskin.info/ea/2008/3-4/200811.html>
4. Соскін О. Партнерство українських і польських міст – реальний шлях євроінтеграції України / О. Соскін // Економічний часопис – XXI. – 2008. – № 3. – С. 35, 36.

ГРУШЕЦЬКИЙ Богдан Павлович

КРИМСЬКИЙ ПІВОСТРІВ У ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНИХ ПЛАНАХ НІМЕЧЧИНИ В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Після підписання Берестейського мирного договору між Центральними Державами та УНР на початку 1918 р. під контроль німецьких окупаційних військ перейшли величезні території у Східній Європі. Серед них був і Кримський півострів, міжнародний статус якого після розпаду Російської імперії не був остаточно врегульований. Поліетнічне населення півострова не мало єдиної думки з цього приводу, внаслідок чого претензії щодо включення Криму до свого складу висували Україна і Росія, впливовим був кримськотатарський самостійницький рух. Німецьке військо та політичне керівництво вирішило скористатися невизначеністю у своїх інтересах.

Незважаючи на те, що Крим не згадувався в тексті договору, він був захоплений німецькими військами протягом 18 квітня – 1 травня 1918 р. Задовго до цього, ще 29 березня 1918 р. в Бадені було укладено військову угоду про Україну між верховними командуваннями Німеччини і Австро-Угорщини, згідно з якою Таврійська губернія разом з Кримом відходила до сфери впливу Німеччини [2, с. 32].

Заняття півострова потенційно відіграло важливу роль в реалізації східної політики Німеччини. Тут не було ні значних покладів корисних копалин (за винятком керченського залізородного басейну), ні великих промислових підприємств. Однак його вкрай вигідне географічне розташування в центрі Чорного моря, зв'язок морськими шляхами з Анатолією, Кавказом, Кубанню, Румунією, Болгарією, сухопутними – з Україною – давали можливість тримати під контролем всі ці важливі території. Незабаром після окупації півострова німецькі війська з Криму стали перекидатися на Південний Кавказ, де почався наступ німців і турків на Баку. У разі захоплення цього регіону контроль над Кримом дозволяв значно прискорити постачання нафти, дефіцит якої згубно впливав на стан німецької армії, нафтопроводом Баку-Батумі і далі через Чорне море.

Однак значення Кримського півострова для реалізації східної політики Німеччини полягала не тільки в забезпеченні зв'язку з іншими регіонами Причорномор'я. Через Україну,